

Bc. Dominika Černá: Ideální učitel očima dětí na prvním stupni základní školy. Bakalářská práce. Posudek vedoucí práce.

Studentka Dominika Černá se ve své práci rozhodla kvalitativně prozkoumat představy dětí na prvním stupni o ideálním učiteli či učitelce. **Téma je originální a vzešlo z iniciativy vedoucí práce společně s nastíněním možné metodologie sběru dat. Toto zadání se propojilo s dlouhodobým zájmem autorky o problematiku prožívání dětí na prvním stupni ZŠ.** Již od počátku bylo dobře promyšleno, studentka se dobře orientovala v dané problematice a měla i praktické zkušenosti s prací s cílovou skupinou. Přinesla také celou řadu podnětů ke zkvalitnění sběru dat. Následně po sběru dat Dominika věnovala dostatek času promýšlení dostupných teorií a dříve realizovaných výzkumů, což jí umožnilo postupovat systematicky a zarábovat zjištění z terénu.

Z hlediska procesu se jednalo o časově dobře naplánovanou práci, studentka pracovala kontinuálně, pravidelně svou práci konzultovala a kreativně reagovala na náměty a připomínky. Doporučenou literaturu studovala, sama přinášela celou řadu podnětů a na konzultace chodila připravena. **Pozitivně hodnotím její samostatnost, kreativitu v práci s dětmi, zodpovědný přístup, flexibilitu a otevřenost v samotném výzkumu.**

Teoretická část práce se zabývá osobností učitele, jeho vzhledem a povahou, profesí učitele a jeho autoritou. Věnuje se také pedagogickým metodám a dovednostem, vztahu žáka a učitele, hodnocení žáků a rizikovému chování pedagogů. Zmiňuje učitelské typologie. Následně se zaměřuje na mladší školní věk, jeho vymezení a stručnou charakteristiku. Teoretickou část považuji za dobře zpracovanou. Text mapuje teoreticky na základě relevantní literatury různé aspekty problematiky. **Teoretická část je úměrná formátu práce a prezentovaná fakta jsou relevantní tématu práce.**

Empirická část, v níž leží podstata studie, se zaměřuje na analýzu a porovnání výsledků skupinové činnosti žáků na prvním stupni. Žáci vytvářeli kresby učitelů a poté je reflektovali. Kvalitativní výzkumné šetření bylo zpracováno metodou zakotvené teorie. Při sběru dat byla využita metoda kresby a skupinový rozhovor. **Metodologie byla zvolena vhodně a dobře zvládnuta teoreticky i prakticky.** Sběr dat, vzorek, postup analýzy včetně rizik je pěkně popsán.

Cílem práce je zmapovat, jaké představy mají žáci na prvním stupni o ideálním a nejhorším možném učiteli, který by je mohl učit.

Hlavními výzkumnými otázkami jsou: Jakou představu mají žáci prvního stupně základní školy o ideálním učitelce/učiteli? Jaké charakteristiky by žáci preferovali u ideálního učitele? Jaké charakteristiky by žáci nechtěli u svého učitele? Jak se představa ideální učitelky liší od představy ideálního učitele?

A na ně pak dostáváme strukturovanou a srozumitelnou odpověď. Děti vnímají konkrétní aspekty učitelovi /učitelčiny osobnosti, jeho/její pedagogické dovednosti a metody, jeho / její přístup k hodnocení, jeho / její vztah k žákům a výskyt rizikového chování u učitele či učitelky. Tyto aspekty jsou v práci popsány na dvou polaritách: poprvé u ideálu a následně u nejhoršího možného. Poté autorka rozlišuje genderové rozdíly v pojetí učitele a učitelky v diskusích i v dětských kresbách.

Práci uzavírá propracovaná rozsáhlá diskuse, kde jsou zjištěné poznatky znovu vztaženy k teorii / současným výzkumům, čímž se téma znovu prohlubuje a získává na plasticitě. Některé aspekty se s ostatními výzkumy shodují, jiné se liší či nabízí novou perspektivu. Velmi zajímavé je porovnání s výzkumem kolegyně Pilařové, která realizovala podobnou sondu u starších dětí. K tomuto kroku jsem studentky vyzvala ve finálním stádiu, kdy již byly práce téměř dokončeny a jejich vzájemné porovnání je opět inspirující.

Vše je eticky ošetřeno a dobře reflektováno, formálně je diplomová práce v pořádku, je ucelená, rozsah zpracovaného materiálu je úměrný, literatura je dostačující a poctivě citována. Autorka reflektuje svůj přístup k šetření a je si dobře vědoma limitů svých a limitů této práce.

S procesem vzniku i výsledkem práce jsem jako vedoucí práce velmi spokojena.

Práci vřele doporučuji k obhajobě.

Možné otázky pro obhajobu:

- Vyplynula by z Vaší práce nějaká doporučení pro učitele, který pracuje s dětmi na prvním stupni ZŠ, aby se nestal „hororovým učitelem“?
- Je nějaký moment, který Vás ve výsledcích nejvíce překvapil? Něco, co jste ve výsledcích neočekávala?
- Který z nalezených zdrojů v literatuře a výzkumu se nejvíce blížil Vašemu, pojetí, kde cítíte nejvyšší konzistenci s Vašimi závěry?

V Praze 18.5.2018

PhDr. Mgr. Veronika Pavlas Martanová Ph.D.